

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1938 kl. 9 f. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående utredning av frågan om lagstiftning rörande arbetsavtal.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 180 i första kammaren av herr *Domö m. fl.* och nr 286 i andra kammaren av herr *Bagge m. fl.*

I motionerna, vilka äro likalydande, har yrkats, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att utredningen rörande frågan om lagstiftning angående arbetsavtal skyndsamt fullföljes och avslutas samt att förslag till sådan lagstiftning därefter framläggas för riksdagen.

Spörsmålet om lagstiftning rörande arbetsavtal har vid upprepade tillfällen varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. I utskottets utlåtande nr 57 vid 1936 års riksdag, vilket utlåtande avgavs i anledning av då väckta motioner i ämnet, har utskottet lämnat en historik, till vilken utskottet såvitt angår tiden till och med 1931 års riksdag anhåller att få hänvisa.

Den 19 juni 1931 bemyndigade *Kungl. Maj:t* chefen för socialdepartementet att tillkalla högst åtta personer för att inom departementet biträda med verkställande av utredning och utarbetande av förslag rörande frågan om rättslig reglering av de i enskild tjänst anställdas arbetsavtal och vad därmed ägde samband.

Med stöd av nämnda bemyndigande tillkallade *departementschefen, statsrådet Larsson*, den 4 juli 1931 åtta utredningsmän, vilka antogo benämningen *kommittén angående privatanställda*.

Den 9 mars 1935 avgav *kommittén* betänkande med förslag till lag om arbetsavtal (statens offentliga utredningar 1935: 18).

Betänkandet innehåller förslag till lag om arbetsavtal, lag angående ändrad lydelse av 192 § utsökningslagen samt lag angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 14 juni 1907 om vad iakttagas skall i avseende å införande av lagen om nyttjanderätt till fast egendom.

Vid förslagen finnas fogade motiv till desamma samt särskilda yttranden av åtskilliga av de sakkunniga.

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 9 saml. 2 avd. Nr 16.

I förslaget till lag angående arbetsavtal har, efter vissa inledande bestämmelser, under särskilda avdelningar behandlats frågor om bland annat arbetsavtals ingående och upphörande, lön, semester, betyg, verkan av företags övergång samt skadestånd.

Beträffande det närmare innehållet av de av kommittén framlagda lagförslagen får utskottet hänvisa till betänkandet.

Över kommitténs förslag infordrades yttranden av kommerskollegium, socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, lantbruksstyrelsen, arbetsrådet, arbetsdomstolen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna och befolkningskommis- sionen, varjämte tillfälle att avgiva yttrande bereddes ett 70-tal samman- slutningar, representerande olika berörda intressen.

Vid 1936 års riksdag väcktes åtskilliga motioner angående lagstiftning om arbetsavtal.

Sälunda hemställdes i likalydande motionerna I: 212 av herr Hamrin m. fl. och II: 474 av herr Andersson i Rasjön m. fl., att riksdagen måtte för sin del fatta beslut om en lagstiftning om arbetsavtal i huvudsaklig överens- stämmelse med de förslag, som kommittén angående privatanställda fram- lagt. Likalydande motioner I: 256 av herr Bage m. fl. och II: 588 av herr Anderson i Norrköping m. fl. utmynnade i en hemställan, att riksdagen ville för sin del antaga ett vid motionerna fogat förslag till lag om arbets- avtal. Herrar Jacobsson och Meyerhöffer anhöll i en motion, II: 14, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om framläggande redan till 1936 års riksdag av förslag till lag om arbetsavtal för privatanställda, samt i en annan motion, II: 15, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om allsidig utredning om arbetarnas anställningsförhållanden samt förslag till lag om arbetsavtal för arbetare på grundval av denna utredning.

Vidare väcktes vissa följdmotioner till ovannämnda motionerna I: 256 och II: 588.

Andra lagutskottet, som behandlade dessa motioner, erinrade i sitt ovan omförmälda utlåtande nr 57 över desamma om det av kommittén angående privatanställda avgivna betänkandet samt anförde bland annat:

Enligt utskottets mening är det lagstiftningsspörsmål, som behandlats i nyssnämnda betänkande, av stor samhällelig vikt och betydelse. I den lag om arbetsavtal, som utarbetats av kommittén, hava nämligen regler givits i fråga om sådana för de anställda så viktiga spørsmål som, bland annat, rätt till uppsägningstid, sjuklön och semester.

Utskottet hyser den åsikten, att överarbetning av det utredningsmaterial, som hitintills sammanbragts, bör verkställas med all den skyndsamhet, som är möjlig, så att förslag i ämnet utan dröjsmål kunna föreläggas riksdagen.

Utskottet hemställde, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta fortsätta och avsluta utredningen rö- rande frågan om lagstiftning om arbetsavtal samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Riksdagen biföll utskottets hemställan. Ärendet är därefter beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om vissa under de senaste åren tillkomna författningar eller bedrivna utredningar rörande frågor av intresse för de i enskild tjänst anställda.

Utskottet får i sådant hänseende nämna *lagen den 11 september 1936 om förenings- och förhandlingsrätt*, vilken är tillämplig å förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare med undantag för sådana arbetstagare i statens eller kommunernas tjänst, som äro underkastade ämbetsmannansvar, samt *lagen den 18 juni 1937 om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser*, vilken lagstiftning har till syfte att trygga anställdas pension m. m. från aktiebolag.

Det av kommittén angående privatanställda behandlade spörsmålet om semester har varit föremål för fortsatt utredning av *1936 års semestersakkunniga*, vilka den 16 december 1937 framlagt betänkande med förslag till lag om semester (statens offentliga utredningar 1937: 49). Den föreslagna lagen är enligt sin lydelse med vissa undantag tillämplig å arbetstagare i enskild tjänst ävensom å sådana arbetstagare i statens eller kommuns tjänst, som icke äro underkastade ämbetsmannansvar.

Slutligen må erinras om *kommittén angående pensionering av i enskild tjänst anställda*, vilken beräknas slutföra sitt arbete under första halvåret 1938.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har kommittén angående privatanställda den 9 mars 1935 avgivit betänkande med förslag till lag om arbetsavtal. I anledning av vissa motioner har 1936 års riksdag därefter hemställt, att Kungl. Maj:t måtte låta fortsätta och avsluta utredningen rörande detta lagstiftningsärende samt för riksdagen framlägga de förslag vartill utredningen kunde föranleda. Efter vad sålunda förekommit är ärendet beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Utskottet.

Ett av de viktigaste av de av kommittén behandlade problemen nämligen frågan om semester har emellertid varit föremål för särskild utredning av 1936 års semestersakkunniga, vilka i december 1937 framlagt förslag i ämnet.

Utskottet vill erinra därom, att de i enskild tjänst anställda genom tillkomsten av lagstiftningen om förenings- och förhandlingsrätt erhållit ökade möjligheter att inverka på sina arbetsvillkor. Frågan om lagstiftning angående arbetsavtal bör enligt utskottets mening alltjämt ägnas uppmärksamhet. Då emellertid frågan ligger under Kungl. Maj:ts prövning, har utskottet icke funnit skäl föreligga för riksdagen att för närvarande göra någon ytterligare framställning till Kungl. Maj:t.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 25 februari 1938.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman*, *Hagman**, *P. Sandström*, *Knut Petersson*, *Västberg*, *Wistrand*, *John Gustavson* och *Sten*;

från andra kammaren: herrar *Österström**, *Hage*, *Olovson*, *Skoglund*, *Hallagård*, *Molander**, *Sandström* i Härnösand och fru *Johansson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Österström*, *P. Sandström*, *Knut Petersson*, *Wistrand*, *Skoglund* och *Sandström* i Härnösand, vilka anfört:

Frånvaron av en lagstiftning om arbetsavtal har i många avseenden gjort sig kännbar, och frågan härom påkallar enligt vår mening i allt högre grad statsmakternas uppmärksamhet.

Då, såvitt känt är, Kungl. Maj:t hittills icke vidtagit någon åtgärd i anledning av den hemställan i saken, som riksdagen år 1936 avlät, synes oss en förnyad framställning vara motiverad.

Med anledning av vad sålunda anförts anhålla vi,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att utredning rörande frågan om lagstiftning angående arbetsavtal skyndsamt fullföljes och avslutas samt att förslag till sådan lagstiftning därefter framläggas för riksdagen.